

flere Sider, at det vil hjælpe til at opdrage en god Slægt, idet de ville blive vant til at bestille noget, til at have Tilhyn med Ejendommen, Kreaturer o. s. v. Jeg vil da kun pege paa nogle faa Punkter, hvor vi bør se at lempe os. Jeg er nu ikke saa bange som nogle andre for, at Aaanene blive for store. Ved en god Drift af en saadan Jordlod vil den kunne give mere, end de større Gaarde i Almindelighed give pr. Td. Land. Hvis de kunde faa en Td. Land eller saa mere, vilde jeg anse det for gavnligt — jeg siger ikke, at det skal være saaledes, men hvis man f. Eks i Lovforslaget fastsatte, at Størrelsen skulde være 3 à 5 Tdr. Land, tror jeg, at det vilde være heldigt. Det vilde selvfølgelig igen bevirke, at Maksimummet i § 4, 6 Tdr. Land, blev sat op til 7—8, efter Boniteten og Jordens Befæsthed. Det er det ene Punkt, hvor jeg tror, der kan lempes noget ved Lovforslaget. Men enten man sætter Minimummet ved 3 eller 2 Tdr. Land, maa der jo være nogen Variation efter de givne Forhold. Saa kommer dette Pengepørgsmaal, som altid er det brændende Spørgsmaal, og altid er det, som trykker. Det forekommer mig, at naar Staten vil gøre et alvorligt Skridt for at skaffe Landarbejderne fast Grund under Fødderne, skaffe dem en lille Ejendom, er det her foreliggende Forslag for farrigt, for haardt over for disse Mennesker, som skulle overtage disse Ejendomme. Jeg ved ikke, om Jordringerne blive for store, naar man siger omtrent som saa: Lad Staten tilskyde de $\frac{9}{10}$ af det, Ejendommen koster, naar den er færdig, og lad Manden selv skaffe den ene Tiendedel; lad ham saa faa disse ni Tiendedele til en billig Rente, og lad ham afdrage en Del af Summen aarlig med et jævnt, lavt Afdrag, indtil han naar ned til et vist Maksimum; og samtidig med, at han naar ned, f. Eks. til $\frac{2}{3}$, altsaa faar afbetalt den ene Tredjedel, hævses alle Aaadene paa den paagældende Ejendom paa det ene nær, at Ejendommen skal vedblive at være et Hus til Husmandsbrug. Naar vi gøre dette, tror jeg, at det vil lette Forholdene betydeligt, og jeg tror slet ikke, at man skal være bange for, at, naar vi skaffe Jord til disse Landarbejdere, vil derved Kræften forsvinde for de større Gaarde. Landarbejdernes Klasse vil netop faa mere Interesse i at blive ved Hjemstavn, idet de faa Udset til, efterhaanden som de naa en Alder af 25 Aar eller der over, at faa en saadan lille Ejendom, og de større Landbrugere ville netop derigennem faa Afgang til tilstrækkelig Arbejdskraft. Jeg nærer altsaa ikke nogen Frygt i denne Henseende; men jeg frygter for, at Penge-

betingelserne ville blive en Hindring for, at Loven kommer til at stifte nogen Nytte. Det var disse Bemærkninger, jeg vilde gøre om denne Sag.

De Hansen: Ja, naar saa mange af Tingets Medlemmer dels have udtalt sig om den foreliggende Sag og dels ønske at udtale sig derom, betragter jeg dette som et godt Bevis for, at Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Jord til Landarbejderne er et Spørgsmaal af meget stor Betydning. Derimod tror jeg ogsaa, at denne noget lange Forhandling ikke kan siges at være et godt og brugbart Forslag. Hvis vi tænke os dette Forslag gennemført som Lov, er jeg i alt Fald overbevist om, at en saadan Lov slet ikke vilde blive brugt. Jeg føler mig overbevist om, at en saadan Lov vilde blive en Skuffelse for Landarbejderne og ogsaa for dem, der havde været med til at føre den igennem i Haab om derved at gavne Landarbejderne. — Under denne Forhandling er der jo rettet mange og til Dels ogsaa velbegrundede Angreb mod dette Lovforslag. Jeg skal selvfølgelig ikke her komme ind paa en Gentagelse af disse Angreb eller Anker, som ere rettede mod Forslaget. Jeg vil kun ganske kort sige, at hvis det skal lykkes at faa denne Sag gennemført, vil det efter min Mening være absolut nødvendigt, at der paa to af Forslagets Hovedpunkter sker en betydelig Forandring; og derved sigter jeg navnlig til, at der sker en Medsættelse af den Kapital, der kræves, at Arbejderen selv skulle raade over, og at der sker en Medsættelse af de aarlige Afgifter. Hvis der kan opnaas noget af Betydning paa dette Omraade, er jeg tilbøjelig til at sige, at de andre Anker, som ere rettede mod Forslaget eller navnlig mod Landboskommisjonen's Betænkning, ere af mindre Betydning. Jeg har ganske vist ikke noget imod, at de paataente Huslodder kunne blive en lille Smule større, og jeg vilde anse det for heldigt, om der i § 4 i Stedet for 3—4 Tdr. Land kunde komme til at staa indtil 5 Tdr. Land, saaledes at Minimumsgrænsen faldt væk, og at Maksimumsgrænsen blev sat op. Derved vilde Arbejderne faa en lille Smule mere Raadighed over, hvor stor den Lod skulde være, som de kunde ønske at komme i Besiddelse af. — De andre Indvendinger, der ere gjorte, tillægger jeg, som sagt, ikke nogen særlig stor Betydning. Ja, enkelte af Ankerne ere jo ligefrem gaaede over til stærke Angreb, Angreb, som vi jo navnlig hørte fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (H. Jensen). Jeg kunde